

Richard Wagner

TRISTAN UND ISOLDE

Thomas Moser Tristan **Deborah Voigt** Isolde **Robert Holl** König Marke **Peter Weber** Kurwenal
Petra Lang Brangäne **Markus Niemlinen** Melot **Michael Roider** Ein Hirt **In-Sung Sum**
Steuermann **John Dickie** Junger Seemann
Koor en Orkest van de Weense Staatsopera o.l.v. **Christian Thielemann**
DG 474947-2, 3 CD

Het beluisteren van de klassieke HMV opname van 1952 met Flagstad, gedirigeerd door Furtwängler, is misschien niet de aardigste manier om je voor te bereiden op het beluisteren van deze nieuwe versie, maar Christian Thielemann kan de vergelijking met zijn legendarische voorganger goed doorstaan. Hun lezingen vullen elkaar aan: tegenover de grootse, elementaire kijk op de partituur van Furtwängler staat de meer directe en persoonlijkere van Thielemann. In de handen van Thielemann is ieder moment van het drama duidelijk aanwezig, terwijl het orkestrale detail zelden zo duidelijk wordt afgetekend. Niets ontsnapt aan het gretige oog en de impulsieve dirigeerstok van deze dirigent. Zijn benadering wordt zonder twiifel geholpen door de warme, smetteloze bijdrage van de Wiener Philharmoniker, misschien nog meer door de heldere, ruimtelijke opname die bijna een evenaring is van de meest recente studioversie onder de Furtwängler-achtige Barenboim.

Als het gaat om Isolde is het maar het beste om niet al te lang stil te staan bij de categorie Flagstad, Nilsson. De stem van Deborah Voigt is in principe lyrisch, met een lichtere klank die meer verwant is aan die van Waltraud Meier (Barenboim) en Margaret Price (Kleiber), en dan vergelijk ik vooral de sopranen. Het moet gezegd worden dat Voigt lang niet zo zeker is als Price, en aanzienlijk minder scherp qua interpretatie dan beiden.

Te vaak klinkt ze in het eerste bedrijf als een kribbige tiener en haar tamelijk oppervlakkige stem, voortdurend met een vibrato, ligt niet goed in het gehoor, haar lage tonen nog minder. Meier mag dan niet een aangename klank hebben, maar als je de twee vergelijkt in de Vertelling en de Vervloeking, dan geeft Meier — een ervaren Isolde in het theater en een instinctieve zangeres-actrice — ieder woord betekenis en brengt zo alle woede en frustratie van Isolde tot uiting. De Brangäne van Petra Lang is hier overigens dwingender, een portrettering van het dringende en bezorgde. Haar stem en presentatie doen heel veel denken aan Martha Mödl. Zoals zij, zal Lang vast een imposante Isolde worden. Voigt is op haar expressiefst in het centrale, beschouwende deel van het liefdesduet, waar ze geen forte nodig heeft en haar muzikale lijn aansluit bij die van haar vaak voorbeeldige Tristan.

Thomas Moser - in zijn eerste Tristan - geeft zijn meest bevredigende vertolking op de plaat tot nu toe. Zelden is de rol met zo'n schoonheid en gevoeligheid gezongen, zelfs al is het vereenzelvigingsniveau minder zeker in de eerste twee bedrijven en niet van het kaliber van Ludwig Suthaus (Furtwängler) of Ramon Vinay (Karajan). Dat komt beter tot zijn recht in het ijlen van Tristan in het derde bedrijf. Hier geven Moser en Thielemann, die zijn tenor soms bijna verplettert, een verzengende weergave van de enorme hoeveelheid vernieuwende muziek, maar zodra de Isolde van Voigt verschijnt daalt de temperatuur: noch haar klaagzang, noch haar Liebestod heeft de vereiste welsprekendheid en gravitas.

Peter Weber is een sterke, sympathieke Kurwenal. De grijze toon van Robert Holl is niet misplaatst voor Marke en zijn dictie is uitstekend, zoals het een Liedzanger van naam betaamt, maar Salminen (Barenboim), Talvela (Böhm) en Weber (Karajan), allen ware Wagnerbassen zijn van een andere orde. De kleinere rollen zijn niet meer dan adequaat gecast. Er is veel in deze tamelijk snelle en speciale *Tristan* dat aangrijpend en opwindend is en Thielemann laat elke maat en elk tafereel zinderen van innerlijk leven. Dit is veelal ook van toepassing op de twee Bayreuth opnames, die grotendeels beduidend beter gecast zijn, maar duidelijk minder qua geluid, terwijl Furtwängler een buiten categorie blijft. Kleiber weet in de studio evenveel theatrale opwindning op te roepen als Thielemann en lijdt niet onder het gerommel en gestommel van wat een uiterst merkwaardige enscenering lijkt. Ik zou hem lichtelijk prefereren boven die van Barenboim, voor zover het moderne versies betreft, maar voor het edelste Wagneriaanse zingen moet men toch verder teruggaan.

Alan Blyth
GRAMOPHONE, aug. 2004
Vertaling: W. Van Dongen